labai dėkingas archeologinių šaltinių objektas, kurio duomenys ateityje leis ne tik rekonstruoti miesto vystymąsi XIV–XVIII a., bet ir geriau pažinti miestiečių materialinę kultūrą. Teritorijoje žemės judinimo darbai gali būti atlikti tik išsamiai ištyrus kultūrinį sluoksnį.

TEST INVESTIGATIONS AT THE BOKŠTO STR. 6

In 2005 7 test pits covering the total area of 67 m^2 were excavated at the plot located at the Bokšto Str. 6. In various parts of the plot a cultural layer of different structure dating from the late 14th to the 20th century was established. Structural remains of wooden and semi-masonry buildings of the second half of the 16th – 19th century and a cemetery used till the early 16th century were found. The largest group of artefacts collected was formed by the 15th – 19th century household pottery shards. Besides that, fragments of the mid 16th – 17th century constructional ceramics, glass and iron items and the early 17th – 20th century coins and lead seals were discovered.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI J. LELEVELIO G. / A. VIENUOLIO G.

Linas KVIZIKEVIČIUS, Saulius SARCEVIČIUS

2005 m. LII MTS vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus Vilniuje, J. Lelevelio ir A. Vienuolio gatvių ribojamoje teritorijoje. Šie darbai buvo atliekami planuojamų požeminių garažų statybos vietoje. Tyrinėjimų tikslas – išsiaiškinti kultūrinio sluoksnio storį, chronologiją ir nustatyti jo vertę. Jų metu ištirta 13 bendro 48 m^2 ploto šurfų.

J. Lelevelio ir A. Vienuolio gatvių teritorija yra Vilniaus senojo miesto ŠV dalyje, istorinio Lukiškių priemiesčio centrinėje dalyje. Iš Š pusės teritoriją riboja Valstybinio operos ir baleto teatro rūmai, iš R – Vilniaus g., iš V – A. Vienuolio g., iš P – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pastatas. Teritorija archeologiškai iki šiol netyrinėta ir jokių konkrečių duomenų apie kultūrinius sluoksnius nėra. Ankstesnių tyrinėjimų metu buvo žvalgyta ir tyrinėta teritorijos aplinka. 2002 m. LII MTS archeologas R. Jonaitis teritorijos V pakraštyje (šalia buvusio „Dainavos“ restorano centrinio įėjimo) žvalgė tiesiamos kanalizacijos tranšėją. Aptiktos XIX a. antrosios pusės mūrinio ūkinio pastato liekanos (R. Jonaitis, 2003 m. archeologijos žvalgymai Vilniuje, A. Vienuolio g. 4. 2003, *LIIR*, f. 1, b. 4104). Į P nuo 2005 m. tyrinėtos teritorijos, Gedimino pr. sklypuose 20–24 LII MTS archeologas L. Kvizikevičius 2004 m. aptiko XVI a. antrosios pusės mūrinio pastato rūsio liekanas. Sklype 22 rastas unikalus paauksuotomis sidabro plokštelėmis puoštas diržas, kituose sklypuose fiksuotas XIX–XX a. kultūrinis sluoksnis. Gedimino pr. 20 kieme aptiktas XX a. I ketvirčio monetų ir kreditinių bilietų lobis, kurį veikiausiai paslėpė Litbelo vyriausybės nariai (žr. *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 311–312). 2004 m. tyrinėjant Gedimino pr. buvo aptikta XVI–XVII a. pradžios

plytų degimo krosnis (vad. V. Šimėnas) (žr. *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 255–261).

Kartografiniai šaltiniai rodo, kad dabartinės A. Vienuolio ir Lelevelio gatvių teritorijoje stovėjo keli pastatai, pažymėti 1798, 1808, 1837, 1840 ir 1938 m. miesto planuose. Tankiau buvo užstatyta teritorija, esanti šalia Vilniaus g. bei į P nuo žvalgomųjų tyrinėjimų teritorijos – dabartinės Žemės ūkio ministerijos pastatų vietoje ir šalia jų.

2005 m. tyrinėjimų metu aptiktas nuo 40 cm iki 3 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVII–XX a. Sluoksnio archeologinė vertė bei išlikimo laipsnis skiriasi. Ankstyviausi ir geriausiai išlikę kultūriniai sluoksniai koncentruojasi arčiau Vilniaus gatvės (šurfai 5, 7, 8, 9, 10). Šioje vietoje pastebimas tankesnis užstatymas, kurį atspindi ir kartografiniai duomenys. Ankstyviausias mūrinis užstatymas datuojamas XVIII a. Jis koncentruojasi arčiau Vilniaus g. Sklypo V dalis pradėta užstatyti tik XIX a. antrojoje pusėje – pabaigoje. Tuo metu statyti tiek mūriniai, tiek ir mediniai pastatai, kurie apytikriai buvo orientuoti J. Lelevelio gatvės kryptimi. Teritorijoje buvę pastatai nugriauti XX a. antrojoje pusėje.

Žvalgomųjų tyrinėjimų metu rasta XVIII–XIX a. stiklinių indų, metalo dirbinių liekanų, plokštinių koklių ir buitinės keramikos fragmentų.

TEST INVESTIGATIONS AT THE J. LELEVELIO STR. / A. VIENUOLIO STR.

In 2005 at the planned location of an underground parking lot 13 test pits covering the total area of 48 m^2 were excavated. The cultural layer discovered was 0.4 m to 3 m thick and dated to the 17th – 20th century. The earliest and the best-preserved cultural layers were concentrated in the E part of the plot. Here a more compact building pattern was established. It was reflected in the cartographic materials as well. The earliest masonry buildings dated to the 18th century. Building in the W part of the plot started only in the second half and/or end of the 19th century. During the survey fragments of the 18th – 19th century glass vessels, metal items, flat stove-tiles and household pottery were found.

ŽVALGOMIEJI TYRINĖJIMAI LYDOS G. 3

Linas KVIZIKEVIČIUS, Saulius SARCEVIČIUS

2005 m. LII MTS vykdė žvalgomuosius tyrinėjimus ir žvalgymus Lydos g. sklype 3. Jie buvo atliekami sklypo V dalyje, šalia garažų, kurių vietoje buvo planuojama atstatyti senus pastatus, nugriautus po Antrojo pasaulinio karo. Tyrinėjimų tikslas – nustatyti kultūrinio sluoksnio bei buvusio užstatymo chronologiją. Tame pačiame kieme, šalia Žemaitijos g. esančio namo buvo vedamos požeminės komunikacijos senų trasų vietoje. Tranšėjos kasimo vietoje atlikti archeologiniai žvalgymai.

Dabartinis sklypas Lydos g. 3 suformuotas buvusioje Vilniaus miesto 360 posesijos vietoje ir yra dabartinio Vilniaus senamiesčio 62 kvartale. Kvartalas formavosi istoriniа-